

VEILIGHEIDSREGIO
BRABANT-NOORD

Veiligheidsregio Brabant-Noord
Postbus 218
5201 AE 's-Hertogenbosch

T 088-0208208

Gemeenteraad van de aangesloten gemeenten

Datum	24 januari 2018	Behandeld door	J.M. van Hest	Bijlage
Onze referentie	2018-U3846	Telefoon	088-0208216	
Uw referentie		E-mail	j.vanhest@brwbn.nl	
Zaaknummer	BBN18-23238			
Onderwerp	Raadsinformatie ontwikkelingen VRBN			

Geachte gemeenteraad,

De Veiligheidsregio Brabant-Noord, waaronder ook de brandweer valt, is na een langdurige periode van bezuinigingen kwetsbaar geworden. Veiligheidsregio Brabant-Noord is met afstand de goedkoopste veiligheidsregio van Nederland. Het bestuur van de veiligheidsregio heeft vastgesteld dat op onderdelen acute versteviging van de brandweer en de bedrijfsvoering onvermijdelijk is. Alleen dan is het mogelijk om het werk tenminste op het minimaal noodzakelijke niveau te kunnen blijven uitvoeren. In opdracht van het bestuur van de veiligheidsregio is inmiddels een begin gemaakt met het oplossen van de belangrijkste knelpunten. Voor 2018 kunnen daarvoor overvloedige bestemmingsreserves worden ingezet. Met ingang van 2019 is het noodzakelijk om de gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio met € 4,06 per inwoner te verhogen. In het concept-beleidskader 2019, dat gelijktijdig met deze raadsinformatiebrief aan u voor het geven van een zienswijze is toegezonden, vindt u hierover meer informatie.

De veiligheidsregio als overkoepelde veiligheidsorganisatie staat aan de vooravond van het opstellen van een nieuw beleidsplan. Dit is een natuurlijk moment om te beschouwen of de huidige organisatie van de veiligheidsregio en bijhorend takenpakket nog passend zijn bij de maatschappelijke veiligheidsvragen van vandaag de dag. Daarom zal in april 2018 een bestuursconferentie worden gehouden. De richtinggevende keuzes die dan worden gemaakt zullen aan u worden voorgelegd zodat u daarover uw zienswijze kunt geven. Tevens kunt u dan de gemeentelijke doelstellingen voor het regionaal beleidsplan inbrengen. Afhankelijk van de ambities zal voor 2020 en volgende jaren, bij voorbeeld in het concept-beleidskader 2020, mogelijk een aanvullend voorstel moeten worden gedaan. Of dat het geval is en hoe groot de financiële gevolgen hiervan zullen zijn, is nu nog niet duidelijk.

Het bestuur van veiligheidsregio vindt het niet verantwoord om de aanpak van structurele knelpunten uit te stellen tot 2020. Bovendien is er geen geld om deze aanpak ook in 2019 a-structureel te bekostigen. Om te voorkomen dat u onbedoeld voor voldongen feiten wordt geplaatst vindt het bestuur het voorts ook niet zorgvuldig om u pas met ingang van het concept-beleidskader 2020 te informeren en om een hogere gemeentelijke bijdrage voor de veiligheidsregio te vragen. Vandaar dat het bestuur van de veiligheidsregio na rijp beraad heeft besloten om u in ieder geval op dit moment in het kader van het concept-beleidskader 2019 en daarnaast ook in het voorjaar van 2019 in het kader van het concept-beleidskader 2020 te moeten benaderen. Samenvattend vraagt het bestuur van de veiligheidsregio aan de gemeenteraad om in te stemmen met een verhoging met ingang van 2019 van de gemeentelijke bijdrage voor de veiligheidsregio.

Met deze raadsinformatiebrief willen wij u op hoofdlijnen informeren over het "reispad" van de veiligheidsregio: het pad waar de organisatie vandaan komt, nu staat en waar zij heen gaat. Als bijlage 1 bij deze brief treft u een visualisatie aan van hetgeen deze brief beschrijft.

Het reispad van de veiligheidsregio kent de volgende tussenstops die wij achtereenvolgens zullen bespreken:

1. Hulpvraag vanuit brandweerorganisatie;
2. Helpende hand door bestuur veiligheidsregio;
3. Oriëntatie rol en taken veiligheidsregio;
4. Bouwen aan een passende organisatie;
5. Goed bestuurde en presterende veiligheidsregio.

1. Hulpvraag vanuit Brandweer Brabant-Noord

Brandweer Brabant-Noord is een jonge organisatie die in 2011 van start is gegaan in een tijdsgewricht van substantiële overheidsbezuinigingen. In 2014 heeft het bestuur van de veiligheidsregio gemeend dat het ijs bij de brandweer zo dun was, dat verdere bezuinigingen op de brandweerorganisatie niet meer verantwoord waren.

Rond de zomer van 2016 heeft de regionaal commandant brandweer duidelijk gemaakt dat hij zich zorgen maakt over zowel de toereikendheid van de uitvoeringscapaciteit als de toekomstbestendigheid van zijn organisatie. Hierbij is met het bestuur de afspraak gemaakt dat de brandweer zelf moet proberen om door efficiënter werken en samenwerking het tij te keren. Mocht dat niet voldoende zijn, dan moet de commandant met een goed onderbouwde hulpvraag komen.

Deze hulpvraag heeft Brandweer Brabant-Noord aan het bestuur gesteld tijdens een daartoe georganiseerde bestuursconferentie veiligheidsregio in juli 2017. Deze conferentie stond in het teken van de staat van de organisatie van de veiligheidsregio en de voortgang van het huidige beleidsplan.

In het Concept-beleidskader 2019, dat aan u is aangeboden voor een eventuele zienswijze, staat uitgebreid beschreven wat de brandweer tijdens de conferentie aan de orde heeft gebracht.

Samengevat gaf de brandweer het volgende te kennen:

- a. De brandweer krijgt haar werk op onderdelen niet langer gedaan zoals het hoort*
Net als veel andere overheidstaken is het werk bij de brandweerorganisatie meer complex geworden en is er meer toezicht gekomen op de kwaliteit van de werkzaamheden. De brandweer zit voor sommige taken te krap in de jas. Zo dreigt de brandweer haar bevoegdheid om zelf mensen te mogen opleiden te verliezen omdat de eigen opleidingen niet aan de juiste administratieve randvoorwaarden voldoen (juiste registratie, processen juist beschreven, etc.). Een ander voorbeeld is de wettelijke toezichtstaak van de brandweer bij de meest gevaarlijke bedrijven, de Brzo-bedrijven. Het aantal Brzo-bedrijven is in 2015 in Brabant-Noord uitgebreid van 10 naar 14. Tegelijkertijd is de kwaliteitslat voor toezichthouders zwaarder geworden. Het is niet mogelijk om met dezelfde mensen meer werk te doen en tegelijkertijd met meer kwaliteit. Zorgwekkend is ook dat er in de organisatie minder tijd en ruimte dan voorheen is om de vrijwilligers te betrekken bij de ontwikkelingen van de hele brandweerorganisatie. Hierdoor ontstaat in toenemende mate vervreemding en onverschilligheid bij het vrijwillig kapitaal van Brandweer Brabant-Noord.
- b. De brandweer is niet in staat in te spelen op ontwikkelingen*
De brandweer voert de basistaken uit op een goedkope wijze. Doordat de focus ligt op uitvoeren van dagelijks werk, beschikt de brandweer nauwelijks over denkkracht om nieuwe ontwikkelingen goed te vertalen naar veranderingen in het werk. De begroting van de brandweer biedt ook geen ruimte om deze nieuwe ontwikkelingen op te vangen. Meest aansprekend voorbeeld hierbij is "arbeidshygiëne." Gebleken is dat giftige stoffen

uit rook niet alleen via de luchtwegen binnenkomen, maar vooral ook via de huid. Dit betekent in heel Nederland voor de brandweer een enorme inspanning om brandweerslieden veilig te laten werken. Brabant-Noord moet eenzelfde inspanning doen, maar de benodigde extra manuren en budget voor aanpassingen zijn er niet.

- c. *De brandweer komt in nood door stijgende kosten en wegvallende inkomsten*
De brandweer krijgt voor een aantal taken geld van derden, bijvoorbeeld subsidie vanuit het rijk voor omgevingsveiligheid en abonnementsinkomsten voor aansluitingen op het openbaar meldsysteem (automatische brandalarmen). Per 2019 komen deze inkomsten te vervallen.
Ook zijn er kosten waarvan de verwachting was dat deze zouden dalen. Deze kosten-daling heeft echter lang op zich laten wachten en zal ook minder groot zijn dan gedacht. Zo blijven door (landelijk) uitstel van de vorming van 1 landelijke meldkamerorganisatie meer centralisten in dienst bij de brandweer en is het aantal benodigde centralisten na samenvoeging met die van Brabant-Zuidoost ook hoger dan eerder verwacht. De brandweer is niet in staat om deze financiële ontwikkelingen op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de kerntaken.
- d. *De brandweer beschikt in alle redelijkheid niet over de middelen om knelpunten zelf op te lossen*
De veiligheidsregio heeft een analyse opgesteld naar de kosten die gemeenten in hun begroting hebben staan voor brandweezorg (inclusief dat wat ze voor de brandweer aan de veiligheidsregio afdragen) in relatie tot wat gemeente ontvangen vanuit het Gemeentefonds voor brandweezorg. De analyse levert waardevolle inzichten met een hoge aannemelijkheid.
Zo betalen gemeenten in Brabant-Noord gemiddeld met afstand het minste aan brandweezorg ten opzichte van gemeenten in andere regio's. Qua risico- en omvangfactoren die bepalend zijn voor de bijdrage uit het Gemeentefonds voor brandweezorg, blijkt dat de Veiligheidsregio Brabant-Noord landelijk gemiddeld scoort. De uitkering uit het Gemeentefonds aan de gemeenten in Brabant-Noord is dan ook gemiddeld. De verhouding tussen "inkomsten per inwoner vanuit het Gemeentefonds brandweezorg" en "uitgaven per inwoner brandweezorg" is in Nederland echter nergens zo scheef als in Brabant-Noord.
Omdat elke gemeente zelf mag bepalen hoe ze de gelden uit het Gemeentefonds besteedt, is deze scheve verhouding niet onrechtmatig. Wel is het bestuur van de veiligheidsregio van mening dat de rek uit de begroting is en dat voor de noodzakelijke versteviging van de taakuitvoering bij de brandweer extra middelen vanuit de gemeenten nodig zijn.
- e. *De brandweer beschikt over financiële reserves om zelf een deel te betalen*
De brandweer heeft een aantal reserves opgebouwd voor specifieke beleidsdoelen. Vorig jaar is uit analyse gebleken dat een deel van deze reserves niet langer nodig is en terug kan vloeien naar de gemeenten.
Het bestuur van de veiligheidsregio wil deze reserves voor zover mogelijk in 2018 als eenmalige financiering inzetten voor het oplossen van de knelpunten. De structurele verhoging van de inwonerbijdrage hoeft daardoor niet per direct doorgevoerd te worden, maar is wel met ingang van 2019 noodzakelijk.

2. Helpende hand door bestuur veiligheidsregio

De zorgen van de regionaal commandant brandweer over de continuïteit en toekomstbestendigheid van Brandweer Brabant-Noord zijn bevestigd door de in maart 2017 gehouden landelijke visitatie (inspectie/onderzoek) van de Veiligheidsregio Brabant-Noord. Het Dagelijks Bestuur van de veiligheidsregio, dat zich in de afgelopen jaren in toenemende mate

zorgen heeft gemaakt over de continuïteit van Brandweer Brabant-Noord, heeft de Regionaal Commandant Brandweer/ Directeur Veiligheidsregio de opdracht gegeven om in 2017 een bestuursconferentie te organiseren. Tijdens deze bestuursconferentie is de staat van de organisatie van de diverse organisatieonderdelen van de Veiligheidsregio Brabant-Noord in samenhang gepresenteerd. In het bijzonder is ingezoomd op de staat van Brandweer Brabant-Noord, de acute knelpunten en de mogelijke oplossingen daarvoor.

Het bestuur van de veiligheidsregio heeft tijdens de conferentie van juli 2017 besloten om op korte termijn reparaties uit te laten voeren om de meest urgente knelpunten bij Brandweer Brabant-Noord te verhelpen. Als eerste stap is besloten om enkele vrijvallende bestemmings-reserves niet naar de gemeenten terug te laten vloeien, maar in te zetten voor de niet-structurele bekostiging van versteviging van de brandweer in 2018. Als tweede stap is besloten colleges en gemeenteraden voor te stellen om met ingang van 2019 de gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio te verhogen.

De vertaling van deze helpende hand van het bestuur laat zich zien in een wijziging van de vastgestelde programmabegroting 2018 en in het Concept-beleidskader 2019. Het Concept-beleidskader 2019 is aan uw raad aangeboden met het verzoek hierop desgewenst een zienswijze te geven.

3. Oriëntatie rol en taken veiligheidsregio

Tijdens de bestuursconferentie in 2017 over de staat van de organisatie kwam naar voren dat de veiligheidsregio – met uitzondering van het onderdeel Brandweer Brabant-Noord – redelijk in staat blijkt om de taken en speerpunten, zoals verwoord in het beleidsplan 2016-2019, uit te voeren. Daarnaast kwam naar voren dat het goed zou zijn om ter voorbereiding op het volgende beleidsplan (2020-2023) de tijd te nemen om koers en richting te bepalen. Wat moet de Veiligheidsregio in Brabant-Noord zijn, als je kijkt naar de veranderde samenleving en de verschillende uitdagingen? Vanuit welke verantwoordelijkheid voert de veiligheidsregio taken uit als je kijkt naar de vele andere verantwoordelijken voor veiligheid? Moet de veiligheidsregio taken uitvoeren voor een 6 of voor een 10? Dit zijn fundamentele vragen over de rol en taken van de veiligheidsregio. Het bestuur van de veiligheidsregio houdt daarom in april 2018 een tweedaagse conferentie om strategisch richting te geven aan de veiligheidsregio.

Vanwege de veranderende samenleving zal het takenpakket van de regio wellicht moeten worden uitgebreid met aandachtsgebieden voor zaken als terrorismegevolgbestrijding, grootschalige uitval van voorzieningen door cybercrime, etc. Ook zal het bestuur een keuze moeten maken in hoeverre je je als regio wilt uitzonderen door af te wijken van landelijke veiligheidsthema's en landelijk geldende kwaliteitseisen. Het is de verwachting dat de veiligheidsregio vanaf 2020 geleidelijk aan een verbreding nodig heeft van haar takenpakket met een hoger kwaliteitsniveau. Ook hiervoor zal besluitvorming van het bestuur nodig zijn om akkoord te gaan met een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Hiertoe zult u in het eerste kwartaal 2019 worden verzocht om een zienswijze uit te brengen op het Concept-beleidskader 2020.

4. Bouwen aan een passende organisatie

Positieve besluitvorming van de raden en het bestuur veiligheidsregio over het toekennen van extra geld voor de brandweer zorgt ervoor dat de acute knelpunten bij de brandweer vóór 2020 kunnen worden weggenomen.

De eventuele richtinggevende keuze van het bestuur voor een veranderende rol van de veiligheidsregio, gevolgd door positieve besluitvorming over extra geld, geeft aan de veiligheidsregio de opdracht om vanaf 2020 te gaan bouwen aan een toekomstbestendige organisatie die op passende wijze een bijdrage levert aan maatschappelijke veiligheid.

Belangrijk onderdeel van het geschetste traject is de wijze waarop de gemeenteraden van de samenwerkende gemeenten zowel afzonderlijk als gezamenlijk betrokken zijn bij de beleidsontwikkelingen en beleidskeuzes van de Veiligheidsregio Brabant-Noord. De wens van het bestuur van de veiligheidsregio en de griffiers van de gemeenten in Brabant-Noord is om de gemeenteraden eens in de 4 jaar gedegen te informeren over de veiligheidsregio, ze te consulteren over het regionaal risicoprofiel en ze te betrekken bij het opstellen van (financiële) kaders, gemeentelijke doelstellingen en wensen voor het beleidsplan. Gedurende de looptijd van het beleidsplan ontvangen de raden voortgangsinformatie over het beleidsplan in relatie tot de financiële stukken. Hiermee wordt de beleidscyclus (en de rol van de raden hierin) op betere wijze gekoppeld aan de planning & controlcyclus (en de zienswijzemogelijkheid van de raad hierbij). Bedoeling is om dit bij de consultaties, geven van inbreng door gemeenteraden en de uiteindelijke besluitvorming over het regionaal beleidsplan 2020 – 2023 door te voeren. In de tweede helft van 2018 ontvangt u hierover meer informatie.

5. Goed bestuurde en presterende veiligheidsregio

Het reispad van de veiligheidsregio eindigt bij een passende organisatie die een aantoonbaar relevante bijdrage levert aan veiligheid in Brabant-Noord. Hiertoe worden de juiste taken op juiste wijze uitgevoerd. De besturing van de organisatie is zo dat eens per 4 jaar fundamenteel en kritisch wordt gekeken of de resultaten van de veiligheidsregio nog passen bij de maatschappelijke wensen. Tussentijds is de veiligheidsregio transparant (naar de gemeenteraden) over haar resultaten en de kosten hiervoor.

Overwegingen

De veiligheidsregio is anno 2018 niet meer vergelijkbaar met de gemeentelijke brandweer van vóór de regionalisering in 2011. Het bestuur van de veiligheidsregio wil haar hedendaagse verantwoordelijkheid voor een veilige samenleving waarmaken. Hiervoor is een goed bestuurde en presterende veiligheidsregio de basis. In het Concept-beleidskader 2019 en mogelijk in het Concept-beleidskader 2020 worden voorstellen gedaan voor een substantiële verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan de veiligheidsregio. Wij begrijpen dat dit geen lichtzinnige keuze voor uw raad zal zijn. Wij vinden het van belang dat u zich hierover optimaal geïnformeerd voelt. De directeur veiligheidsregio, de heer Verlaan, is gaarne bereid om in afstemming met uw burgemeester nadere toelichting te geven aan uw raad of raadscommissie. Mocht u hiervan gebruik willen maken, ligt het in de rede om dit te doen gedurende de periode dat het verzoek tot zienswijze op het Concept-beleidskader 2019 aan u voorligt (van februari 2018 tot 11 april 2018).

Hoogachtend,

Het Dagelijks Bestuur van de veiligheidsregio Brabant-Noord,

drs. J.M.L.N. Mikkers,
voorzitter